

TEREMTÉSMÍTOSZOK ÉS A GILGAMES EPOSZ

A MÍTOSZ

- Epikai műfaj
- Népköltészet
- Világmagyarázat
- Vallási szöveg – politeizmus - többistenhit
- Egy nagy, összefüggő történetet alkot - mitológia
- Antropomorf – emberi tulajdonságokkal bíró istenségek, félistenek, szörnyek, hősök, küklopszok, titánok
- Ősképek (archetípusok) szerepelnek a mítoszokban

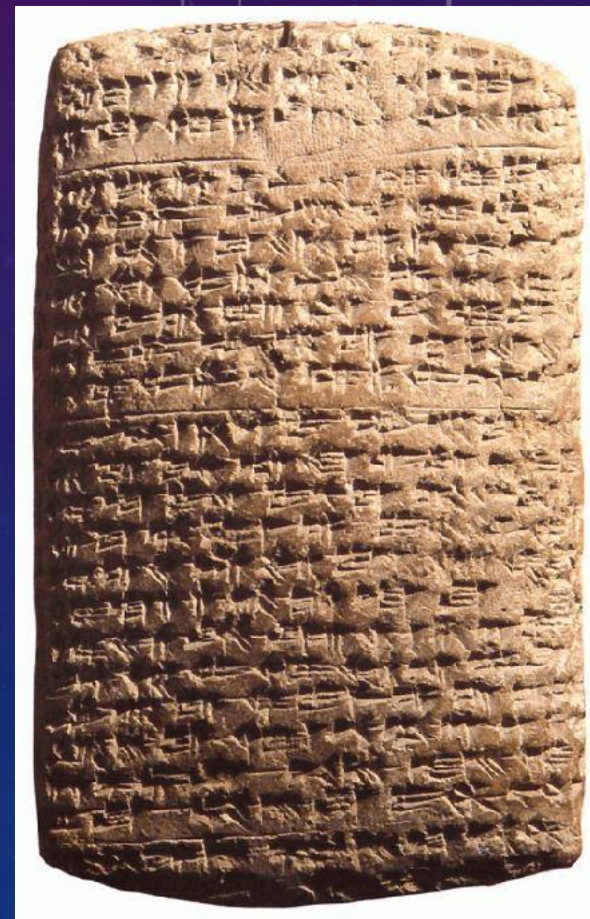
A MÍTOSZOK FAJTÁI TÉMÁJUK SZERINT

- Teremtésmítoszok (a világ, az emberek)
- Pusztulásmítoszok (katasztrófák)

Megjelennek témaként: szerelem, háború, boldogság, halál

A BABILONI TEREMTÉSMÍTOSZ

- Babilóniának nevezték az ókor végén Dél-Mezopotámiát, legjelentősebb városa Babilon volt. A mai Irak középső és déli részén fekszik.
- A ninivei könyvtárban tizenkét **ékírásos agyag- táblán** fennmaradt a **sumer-akkád** nyelvű babiloni teremtéstörténet, amely a világ legősibb teremtésmítosza.
- A mítosz az istenek születését, valamint a világ és az ember teremtésének történetét beszéli el. **Nyelve akkád.**
- Hasonlóan a görög mitológiához, itt is az istengenerációk háborúja, vetélkedése előzi meg az ember teremtését.
- Végül **Marduk** lesz a főisten, aki az egyik viszálykodó isten véréből és agyagból (**agyagmotívum**) alkotja meg az első embert Lullát.
- Ószövetségi és egyéb mitológiai párhuzamok.

GILGAMES EPOSZ

- Eposz= leginkább verses formájú nagyepikai műfaj, amelyben rendkívüli tulajdonságú emberek rendkívüli tetteket hajtanak végre, hőstetteik kihatnak közösségük vagy akár az egész emberiség sorsára.
- A Gilgames eposz mítoszokat tartalmaz (akárcsak a görög eposzok), ezért mitologikus eposznak is nevezhető.
- Gilgames a zsarnok király
- Az isteni megoldás: **Enkidu** (hibrid) létrehozása – vetélytárs – bajtárs
- Enkidu halála rádöbbsentette Gilgamest saját halandóságára
- Gilgames, aki kétharmad részben isten, egyharmad részben halandó, az örök életet titkát kutatja.

BABILONI PUSZTULÁSTÖRTÉNET A GILGAMES EPOSZBÓL

- **Motívum:** a vétkes emberiség megbüntetése.
- **Gilgames** története, amely az **első epikus mű**, tartalmazza a **pusztulástörténetet**.
- Gilgames elhatározza, hogy megkeresi egyik őst, Um-napistit (neve jelentése: rálelt az életre), az özönvíz túlélőjét, aki az istenekkel együtt halhatatlanságot kapott.
- Um-napisti elmeséli az özönvíz történetét (**özönvíz, bárka, állatpárok motívuma**) – a mezopotámiai Noé
- A halál elkerülhetetlensége a mai napig fontos irodalmi téma/motívum
- Mi vár ránk a halál után? Enkidu beszámolója

MÁS NÉPEK TEREMTÉSTÖRTÉNETEI

- Görög teremtésmítosz
- **Kalevala** – finn teremtésmítosz
- Keresztény – **Ószövetség - Genézis**

1. nap: Világosság és sötétség

2. nap: Az alsó és a felső vizek szétválasztása

3. nap: A szárazföld; a növények teremtése

4. nap: Az égitestek teremtése

5. nap: A vízi és az égi állatok teremtése

6. nap: A szárazföldi állatok és az ember teremtése

7. nap: Az Úr megpihent

A TEREMTÉS A BIBLIA ALAPJÁN

Második teremtéstörténet

ember teremtése

bűnbeesés (a harmónia felbomlása)

a bűn növekedése (Éva gyermekei: Káin, a földműves, Ábel, a juhásztor)

áldozat bemutatása – Isten Ábel áldozatát elfogadja – az első gyilkosság – a civilizáció és a történelem kezdete

vízözön (Noé Ádám és Éva harmadik fiának, Szétnek a leszármazottja)

Noé három fiától származik az emberiség

Bábel tornya – az emberiség összefog Isten ellen – ezzel fejeződik be a bibliai őstörténet

Olvasnivaló

Orbán Ottó: A világ teremtése és egyéb badarságok

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!